

การบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ The Management of Primary School in New Normal Period

ฉวีวรรณ อินชุกุล

Chaweewan Inchukul

Department of Educational Administration, Silpakorn University

Amchawee31@gmail.com

Received: 10/05/2023, Revised: 09/06/2023, Accepted: 23/06/2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) องค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ 2) ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจำนวน 100 โรงเรียน กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ จำนวน 83 ตัวแปร คือ 1) การบริหารการมีส่วนร่วม 2) การบริหารงานบุคคล 3) การบริหารเทคโนโลยี 4) การบริหารหลักสูตร 5) การบริหารการเรียนรู้ 6) การส่งเสริมมาตรการรักษาความปลอดภัย 7) นโยบายทางการบริหาร 8) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี และ 9) การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ พบว่า มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

คำสำคัญ : การบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา, สถานการณ์ปกติใหม่

Abstract

The findings revealed that:

1. The primary school in new normal era management were composed of 9 factors 83 variables demonstrated in a descending order. 1) Participative Management 2) Personnel Management. 3) Technology management. 4) Course administration. 5) Knowledge management. 6) Safety encouragement. 7) Administrative policy. 8) Corporate culture, and 9) work efficiency

2. The primary school in new normal era management was verified with accuracy, propriety, feasibility, and utility.

Keyword: The Management of Primary School, New Normal Period

บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านการเมืองสังคมวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การสื่อสารและการคมนาคมทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัย เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติอย่างเร่งรีบโดยการมุ่งให้ประชากรของประเทศ มีลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข ร่วมมือกันเสริมสร้างชุมชนสังคมและประเทศชาติกระบวนการทางการศึกษาเป็นกระบวนการ สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควร ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาของตนและแสดงบทบาทความเป็นผู้นำและ นำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามภารกิจของสถานศึกษาในการพัฒนาประชากรให้มีคุณลักษณะเหมาะสมกับการ ดำรงชีวิตในโลกไร้พรมแดนได้อย่างมีความสุข ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการ ปรับเปลี่ยนให้อยู่รอด และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้อง ปฏิรูปตนเอง และการเปลี่ยนแปลงองค์การครั้งใหญ่เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิด ประสิทธิภาพ และความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ

โรงเรียนต้องบริหารจัดการ และดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่มีอยู่ โดย คำนี้ถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นไม่ว่าสถานการณ์บ้านเมืองภายนอกจะเป็นอย่างไร สถานศึกษา หรือโรงเรียนก็ยังคงต้องจัดการศึกษาเพื่อผู้เรียน แต่สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 หรือโคโร นาไวรัสในปีพุทธศักราช 2563 ส่งผลให้ประเทศไทยมีผู้ป่วยยืนยันมากกว่าล้านราย มากเป็นลำดับที่ 3 ของ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในปีพุทธศักราช 2564 และมีโอกาสขยายวงกว้างขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แนวโน้มที่จะเกิดการแพร่ระบาดในสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องสร้างความตระหนัก รู้เท่าทัน และ เตรียมความพร้อมในการรับมือกับการระบาดของโรคอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันไม่ไห สงผลกระทบต่อสุขภาพนักเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการ ขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศในอนาคต องค์การยูเนสโก ได้มีการรายงานเมื่อ 18 มีนาคม 2563 ว่ามีจำนวน เด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของ COVID – 19 ทำให้รัฐบาลประเทศต่าง ๆ กว่า 119 ประเทศได้ประกาศปิดสถานศึกษา เพื่อป้องกันการแพร่ ระบาดของโรคไปทั่วโลก จากการประเมินผลขององค์การยูเนสโกพบว่า 107 ประเทศ มีการปิดสถานศึกษา ทั่วประเทศ ทำให้ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนจำนวน 861.7 ล้านคน ในขณะที่อีก 12 ประเทศมีการปิด เพียงในบางพื้นที่ และอาจจะมีการปิดไปทั่วประเทศต่อไป ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนนับล้านคนพบกับภาวะการ หยุดชะงักทางการศึกษา ขณะที่ Stefania Giannini ผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่ขององค์การยูเนสโกด้านการศึกษา ได้กล่าวว่า “ความยากลำบากจะเพิ่มขึ้นแบบทวีคูณเมื่อการปิดโรงเรียนยืดเยื้อ ถึงแม้ว่า โรงเรียนหลายแห่งจะ ไม่ได้มีความสมบูรณ์แบบ แต่โรงเรียนก็ยังคงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเท่าเทียมในสังคม ซึ่งหาก โรงเรียนปิดก็จะยิ่งทำให้ความไม่เท่าเทียมจะยิ่งเพิ่มมากขึ้น

เมื่อสถานศึกษาเกือบทุกแห่งทั่วโลกต้องปิดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผลกระทบต่อเนื่องอย่างกว้างขวาง และเกิดความเปลี่ยนแปลงของโลกการศึกษาจากวิกฤติ COVID-19 คือ จากนักเรียนที่ไม่สามารถมาโรงเรียนได้ แต่การเรียนการสอนต้องดำเนินงานต่อ เพื่อคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียน นั่นก็คือคุณภาพของประชากรในอนาคต จึงทำให้สถาบันการศึกษาทุกระดับมีการปรับการเรียนการสอนในหลายรูปแบบ เกิดนวัตกรรมทางความคิดรูปแบบใหม่ทางการเรียนการสอน ให้นักเรียนสามารถเรียนได้ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็ตาม โดยใช้แนวคิดทางการเรียนการสอนทางไกลโดยใช้สื่อออนไลน์ เข้ามาเป็นส่วนช่วยแก้ปัญหาทางการเรียนการสอน การทำงานก็เช่นเดียวกัน ทั้งบุคลากรทางการศึกษา ครูอาจารย์และพนักงานก็ทำงานที่บ้าน แต่ไม่สามารถดำเนินงานได้สมบูรณ์ เพราะข้อจำกัดทางการสื่อสารและเทคโนโลยีที่เข้าไม่ถึงในบางพื้นที่ ผลกระทบต่อทางการศึกษาครั้งนี้ มีผลโดยตรงต่อนักศึกษาซึ่งเป็นกำลังของชาติ และส่งผลกระทบในระยะยาวทำให้เกิดระบบการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ถึงแม้เหตุการณ์จะคลี่คลายลงแล้วก็ตาม สถาบันการศึกษาทุกระดับต้องปรับตัวในสถานการณ์ปัจจุบัน และต้องเตรียมพร้อมรับมือกับปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้เพื่ออนาคตทางการศึกษา หรือ ความปกติใหม่ของการศึกษาต่อไป

แนวโน้มสภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกดังกล่าวข้างต้น ย่อมจะส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าประสงค์หลักของการจัดการศึกษาไทย ทั้งในด้านคุณภาพการศึกษา การเข้าถึงและเท่าเทียมประสิทธิภาพ และปรับตัวเข้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (CoronavirusDisease 2019 (COVID-19) มีการระบาดในวงกว้างองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประกาศให้โรคโควิด 19 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern)โดยแนะนำให้ทุกประเทศเร่งรัดการเฝ้าระวังและป้องกันความเสี่ยงจากโรคโควิด 19 สำหรับประเทศไทยพบผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องถึงแม้ในประเทศไทย พบว่า มีรายงานผู้ป่วยโรคโควิด 19ที่เป็เด็กมีอุบัติการณ์ค่อนข้างต่ำและมักมีอาการไม่รุนแรง ซึ่งเกิดจากการติดจากบุคคลในครอบครัวแต่หากมีการระบาดในสถานศึกษาแล้วอาจส่งผลกระทบในสังคมหรือผู้ใกล้ชิดต่อไปอีกด้วยโดยสถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมพื้นฐานเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกฝังความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมในทุกด้าน มีหน้าที่พัฒนาเด็กวัยเรียนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ เนื่องจากสถานศึกษาเป็นศูนย์รวมของเด็กในชุมชนที่มาจากครอบครัวที่ต่างกันจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาโรคต่าง ๆ เมื่อนักเรียนคนใดคนหนึ่งเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อและมาเข้าเรียนในสถานศึกษาจึงมีโอกาที่จะแพร่กระจายเชื้อโรคไปสู่ักเรียนคนอื่น ๆ ได้จากการเล่น การใกล้ชิดและทำกิจกรรมรวมกัน สถานศึกษาจึงเป็นสถานที่สำคัญมากต่อการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค หรืออาจเปรียบได้ว่า “สถานศึกษา” นับเป็น “Shelter” สำหรับนักเรียน ที่ต้องคำนึงและให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวเป็นอันดับแรก ๆ และสิ่งสำคัญที่สุดในช่วงระยะเวลาต่อจากนี้ไป ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรของสถานศึกษา ต้องปรับตัวกับการใช้ชีวิตวิถีใหม่ “New Normal” เน้นการปฏิบัติภายใต้มาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างเคร่งครัด เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยจากโรคโควิด 19 ส่งผลให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพและปลอดภัยจากโรค

ดังนั้นจากเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบันผู้วิจัยจึงต้องการศึกษา “การบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่” เพื่อตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นในการค้นหาวิธีการ รูปแบบในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทันโลกในชีวิตวิถีใหม่ “New Normal” ทั้งอิกยังเป็นการเตรียมทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคตได้ นอกจากนี้ยังเป็นการหารูปแบบที่เหมาะสมกับการดำเนินงานขององค์กรภาครัฐภายใต้การ

เปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลก ลดขั้นตอนการทำงาน ลดวิธีการที่ไม่จำเป็น และมุ่งประโยชน์ขององค์กร เป็นส่วนใหญ่ โดยใช้เทคโนโลยีมาเป็นส่วนสำคัญในการบริหารงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากสภาพปัญหาและความสำคัญของการวิจัยดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนด วัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อทราบองค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่
2. เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่

ทบทวนวรรณกรรม

ข้อมูลโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กฎกระทรวง ว่าด้วยเรื่องการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ระบุไว้ว่า อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 วรรค 2 และมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 การศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แบ่งออกเป็นสามระดับ ดังนี้

(1) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยปกติเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุสามปีถึงหกปี เพื่อเป็นการวางรากฐานชีวิตและการเตรียมความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

(2) การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และความสามารถขั้นพื้นฐาน โดยปกติใช้เวลาเรียนหกปี

(3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาต้น และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปลาย

โรงเรียนประถมศึกษาจะกำหนดโครงการการศึกษาเป็นเวลา 6 ปีซึ่งโรงเรียนจะมีลักษณะแตกต่างกัน 2 แบบคือ โรงเรียนประถมศึกษาแบบทั่วไป (general primary school) และโรงเรียนประถมศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ (special primary school for handicapped children) สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้นจะกำหนดการเรียนเป็นเวลา 3 ปีและมีลักษณะแบบเดียวกับของโรงเรียนระดับประถมศึกษาคือ มีโรงเรียนแบบทั่วไปและโรงเรียนพิเศษสำหรับเด็กพิการ

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสถานการณ์ปกติใหม่ (New normal)

ราชบัณฑิตยสภาโดย สุรพล อิศโรกรศีล ระบุว่า “ราชบัณฑิตยสถานบัญญัติศัพท์คำว่า New normal โดย การพิจารณาศัพท์บัญญัติและนิยามของคำว่า New Normal และ New Norm โดยคำว่า New Normal นั้นมี การนำมาใช้อย่างแพร่หลายในช่วงที่มีการระบาดของโรคโควิด-19 เป็น วลีและเป็นสำนวนซึ่ง Oxford Dictionary ให้คำนิยามว่า "A Previously Unfamiliar or Atypical Situation that has Become

Standard, Usual, or Expected. หมายถึง สถานการณ์หรือปรากฏการณ์ที่แต่เดิมเป็นสิ่งที่ไม่ปกติ ผู้คนไม่คุ้นเคย ไม่ใช่มาตรฐาน ต่อมาเมื่อเกิดเหตุหรือเกิดวิกฤติบางอย่างจึงมีการเปลี่ยนแปลงทำให้สถานการณ์หรือปรากฏการณ์นั้นกลายเป็นสิ่งที่ปกติและเป็นมาตรฐาน"

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้กล่าวว่า ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) คือเป็นแนวทางที่หลาย ๆ คนจะต้องปรับเปลี่ยนชุดพฤติกรรม ในช่วงไวรัสตัวนี้ออกมาระบาดแล้วเปลี่ยนชีวิตเราไปอีกนาน ทำให้เราต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตไปพร้อมกันทั่วโลก จากที่เราเคยออกจากบ้าน เพื่อไปทำงาน ไปโรงเรียน เราต้องหันมาทำทุกอย่างที่บ้าน หากมีความจำเป็นต้องออกจากบ้านไปซื้อของ หรือแม้กระทั่งไปพบแพทย์ เราต้องใส่หน้ากากเพื่อป้องกันโรค ต้องเว้นระยะห่างสำหรับบุคคล ล้างมือบ่อยๆ นาน 20 วินาที เช็ดมือด้วยแอลกอฮอล์ รวมถึงการปรับเปลี่ยนทางด้านธุรกิจและบริการต่าง ๆ ให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน จึงต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเปิดระบบลงทะเบียนออนไลน์ การใช้ระบบซื้อขายและบริการทางออนไลน์ สิ่งนี้ เกิดเป็นวิถีใหม่ในการดำรงชีวิต ซึ่งเมื่อเราจำต้องปฏิบัติกันเป็นปกติต่อเนื่องในระยะเวลาหนึ่งจนเกิดเป็นความพอใจ ในที่สุดทั้งหมดนี้ก็ได้กลายเป็น New Normal ในสังคมของเราท่านไปนั่นเอง

ไพศาล สุวรรณน้อย ได้ให้ความหมายไว้ว่า New Normal ในภาษาไทยใช้คำว่า “ความปกติใหม่” “ฐานวิถีชีวิตใหม่” ซึ่งหมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีตอันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบ จนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหวังล่วงหน้าได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่มั่นคง

สามารถสรุปได้ว่า New Normal ซึ่งในภาษาไทยใช้คำว่า “ฐานวิถีชีวิตใหม่” “ชีวิตวิถีใหม่” “สถานการณ์ปกติใหม่” หมายถึง เป็นแนวทางที่หลาย ๆ คนจะต้องปรับเปลี่ยนชุดพฤติกรรม ผู้คนไม่คุ้นเคย ไม่ใช่มาตรฐานเดิม อันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบ ทำให้วิถีชีวิตแบบเดิมต้องเปลี่ยนแปลงไปเป็นวิถีชีวิตใหม่ รวมทั้งวิถีชีวิตแห่งการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

แนวทางของการบริหารสถานศึกษาในยุคชีวิตวิถีใหม่

สุคนธ์ สินธพานนท์ กล่าวว่า สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้สรุป นิพนธ์มอลทางการศึกษาไทยว่า การศึกษายุคนิพนธ์มอลนั้นระบบการศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคม มีการให้ความสำคัญกับกระบวนการ รวมถึง Well-being ของนักเรียนแบบองค์รวม เกิดการพัฒนาการศึกษา โดยการรับฟังเสียงสะท้อนจากทุกระดับ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน ร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษองค์การยูเนสโกได้แนะนำโรงเรียนถึง 7 วิธี ที่จะช่วยให้โรงเรียนและครูประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้รับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19

พัชรภรณ์ ดวงชื่น กล่าวว่า จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด- 19 การปิดสถาบันการศึกษาในเวลาต่อมา จนกลายเป็นสาเหตุให้นักเรียนจำนวนกว่า 1.5 พันล้านคน หรือมากกว่า 90% ของนักเรียนทั้งหมดในโลกได้รับผลกระทบในกระบวนการเรียนรู้ สำหรับประเทศไทยศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 กำหนดให้เปิดภาคเรียนในวันที่ 1 ก.ค.2563 ระยะแรกโดยให้ทยอยผ่อนผันการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษา เพื่อจัดการศึกษา รูปแบบการเรียนการสอน ให้มีการดำเนินการทั้งแบบออนแอร์ผ่าน DLTV ออนไลน์ และออฟไลน์ในชั้นเรียน ซึ่งจะใช้วิธีผสมผสาน หรืออาจจะเป็นการเรียนรู้ที่บ้านกับครอบครัว อย่าง Home School แล้วแต่ความเหมาะสม และบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ซึ่งสถานศึกษาบางแห่งยังประสบปัญหาเรื่องการเข้าถึงเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในโลกการศึกษา แล้วจะออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างไรให้มีประสิทธิภาพ ทักษะและหลักสูตรของโลกการศึกษารูปแบบใหม่หลังจากนี้ควรมีหน้าตาแบบไหน เทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทด้านการเรียนรู้อย่างไร ฯลฯ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องหาวิธีการ

ในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ภายใต้ความปกติใหม่ (New Normal) ทั้งด้านการจัดรูปแบบการเรียนการสอน การพัฒนาครูให้พร้อมสู่โลกยุคใหม่ การบริหารหลักสูตร รวมถึงการรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน ผู้เขียนได้ศึกษาและรวบรวมแนวคิดที่น่าสนใจในการปรับกระบวนการบริหารจัดการศึกษาจากองค์กรการศึกษา และนักการศึกษา ที่จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้แนวคิดในการบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้มีการจัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสถานการณ์โควิด - 19 โดยมีเนื้อหาทั้งในส่วนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนทั้งรูปแบบปกติ และการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน บทบาทในการเรียนของนักเรียนบทบาทในการสอนของครู การเรียนในชั้นเรียน (On - Site) การเรียนผ่านโทรทัศน์ (On - Air) และการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) แต่สิ่งหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญคือ การพัฒนาการเรียนออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพโดยการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบอินเทอร์แอคทีฟ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับผู้สอนเสมือนหรือดีกว่าการเรียนในชั้นเรียน

สรุป การบริหารสถานศึกษาบนฐานความปกติใหม่ ผู้บริหารต้องมีการบริหารสถานศึกษาเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และบริบทของเวลาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง นั่นคือ ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำที่ดีเยี่ยม ด้วยสถานการณ์ที่พบในปัจจุบันเป็นที่ยากลำบากต่อการศึกษา ต้องนำพาผู้ที่อยู่ได้บังคับบัญชา ผู้เรียน รวมไปถึงการแบกรับความคาดหวังของผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้ความสามารถที่มี และหลักการบริหารในแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ มาปรับใช้กับสถานการณ์อย่างแยบคาย พร้อมนำทุกคนไปสู่ความสำเร็จ รอดพ้นวิกฤตนี้ไปอย่างสมบูรณ์แบบโดยไม่มีผลเสียต่อองค์กรและผู้ร่วมอุดมการณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อตอบคำถามการวิจัย ข้อ 1. องค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่เป็นอย่างไร 2. ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่เป็นมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์หรือไม่ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาตัวแปรการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วารสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่

1.2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณาการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ ดังนี้ 1.2.1) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษาหรือ 1.2.2) เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา หรือเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษา หรือเป็นอาจารย์สอนในระดับอุดมศึกษา เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาหรือ 1.2.3) มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์สูง และมีผลงานที่เกี่ยวข้อง

ทางการบริหารการศึกษา โดยอาจเป็นผลงานทางวิชาการ ผลงานการบริหารหรือผลงานการปฏิบัติการซึ่งเป็น
ที่ประจักษ์หรือ 1.2.4) มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปีขึ้นไป

1.3 สรุปผลการศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ (Analysis) เกี่ยวกับการ
บริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่

ขั้นที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 นำตัวแปรการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่มาพัฒนาเป็น
เครื่องมือการวิจัยในลักษณะแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire)

2.2 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วย
การนำเครื่องมือการวิจัยที่จัดทำขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบโดยพิจารณาค่าดัชนี
ความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC (Index of Item – Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาข้อกระทัดรัดคำถามที่มี
ค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไปโดยผลการวิเคราะห์ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.5 - 1.00 แล้วปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ
ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 2.2.1) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก
ทางการบริหารการศึกษาหรือ 2.2.2) เป็นผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้เกี่ยวข้องทางด้านการบริหารการศึกษา หรือ
เป็นอาจารย์สอนในระดับอุดมศึกษาหรือ 2.2.3) มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์สูง และมีผลงานที่
เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาโดยอาจเป็นผลงานทางวิชาการ ผลงานการบริหารหรือผลงานการปฏิบัติการ
ซึ่งเป็นที่ประจักษ์

2.3 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยทั้งฉบับด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำ
แบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวของการวิจัยในครั้งนี้
จำนวน 10 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ และ
ครูผู้สอน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความ
คิดเห็นด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ผล
การทดลองใช้ พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.986

ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 100 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รอง
ผู้อำนวยการ และครูผู้สอน รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 300 คน

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor
Analysis: EFA) เพื่อลดตัวแปรรวมกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มเดียวกัน วิเคราะห์องค์ประกอบ
การบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ โดยการวิเคราะห์ความพอเพียงและความ
เหมาะสมของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบ Kaiser - Meyer - Olkin
Measure of Sampling Adequacy and Bartlett's Test การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์
องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) และการหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal

Rotation) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Rotation) ซึ่งเกณฑ์การเลือกตัวแปรที่เข้าอยู่ในองค์ประกอบพิจารณาจากค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalue) ซึ่งมากกว่า 1 และถือเอาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปรแต่ละตัวขององค์ประกอบนั้นต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และอธิบายตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป ตามวิธีของไกเซอร์ (Kaiser)

ขั้นที่ 4 การยืนยันองค์ประกอบ

การยืนยันองค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่จากผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้แบบสอบถามเพื่อยืนยันผลการวิจัย พิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 4.1) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษาหรือ 4.2) เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา หรือเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษา หรือเป็นอาจารย์สอนในระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาหรือ 4.3) มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์สูง และมีผลงานที่เกี่ยวข้องทางการบริหารการศึกษา โดยอาจเป็นผลงานทางวิชาการ ผลงานการบริหารหรือผลงานการปฏิบัติการซึ่งเป็นที่ประจักษ์หรือ 4.4) มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปีขึ้นไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่

การบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่มีองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ จำนวน 83 ตัวแปร เรียงตามน้ำหนักขององค์ประกอบที่ได้จากมากไปน้อย คือ 1) การบริหารการมีส่วนร่วม 2) การบริหารงานบุคคล 3) การบริหารเทคโนโลยี 4) การบริหารหลักสูตร 5) การบริหารการเรียนรู้ 6) การส่งเสริมมาตรการรักษาความปลอดภัย 7) นโยบายทางการบริหาร 8) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี 9) การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการยืนยันการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่

ผลการยืนยันการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่

2.1 ผลการยืนยันการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่
จำนวน 9 องค์ประกอบ 83 ตัวแปร มีความถูกต้อง

2.2 ผลการยืนยันการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่
จำนวน 9 องค์ประกอบ 83 ตัวแปร เหมาะสม

2.3 ผลการยืนยันการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่
จำนวน 9 องค์ประกอบ 83 ตัวแปร เป็นไปได้

2.4 ผลการยืนยันการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่
จำนวน 9 องค์ประกอบ 83 ตัวแปร เป็นประโยชน์

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากองค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ และสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารการมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 2 การบริหารงานบุคคล องค์ประกอบที่ 3 การบริหารเทคโนโลยี องค์ประกอบที่ 4 การบริหารหลักสูตร องค์ประกอบที่ 5 การบริหารการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 6 การส่งเสริมมาตรการรักษาความปลอดภัย องค์ประกอบที่ 7 นโยบายทางการบริหาร องค์ประกอบที่ 8 การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี องค์ประกอบที่ 9 การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 องค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่เป็นพหุองค์ประกอบ ซึ่งเป็นวิธีการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ โดยการวิเคราะห์วิธีการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา การส่งเสริมบุคลากรให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง การส่งเสริมศักยภาพในการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน การส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมมาตรการในการรักษาความปลอดภัย การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการทำงานเป็นทีม รวมถึงการส่งเสริมการทำงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการย่อมขึ้นกับสถานการณ์ ช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจว่า จะใช้เทคนิคอะไร อย่างไรจึงจะให้องค์การบรรลุผลสำเร็จ โดยผู้บริหารต้องรับมือกับความท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรพื้นฐานขององค์การ ซึ่งประกอบด้วยทรัพยากรด้านการเงิน ด้านสินทรัพย์ถาวร ด้านข้อมูล และด้านทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะทรัพยากรที่สำคัญที่สุด คือ ทรัพยากรบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับเชอร์เมอร์ฮอร์น (Schermerhorn) ได้เสนอว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงจะมุ่งที่เป้าหมายหลัก 5 ประการคือ 1) เปลี่ยนแปลงลักษณะการทำงานของพนักงาน ซึ่งหมายรวมถึง พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ขององค์กร ตลอดจนการออกแบบการทำงานใหม่ 2) บุคลากร ทักษะและความสามารถของพนักงาน ระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การที่สนับสนุนการทำงานของพนักงาน 3) วัฒนธรรมองค์กร ค่านิยม แนวปฏิบัติที่นำไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์ของพนักงานแต่ละคน และการทำงานเป็นทีม 4) เทคโนโลยี ระบบการทำงานและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้สนับสนุนระบบการทำงานในองค์การ และ 5) โครงสร้างองค์การสายการบังคับบัญชาและการสื่อสารในองค์การ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการเปลี่ยนแปลงไว้ว่า กิจกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง (change management activities) เป็นกิจกรรมที่กำหนดขึ้นเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการปรับเปลี่ยนองค์กร (organization change activities) ในประเด็นที่ประสงค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์กรมิใช่เป็นกิจกรรมที่องค์กรพึงดำเนินการตามลำพัง โดยไม่มีประเด็นเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงองค์กร เนื่องจากหากหน่วยงาน/องค์กรไม่มีประเด็นเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลง ก็ไม่มีเหตุจำเป็นที่จะต้องดำเนินการกิจ

กรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง ส่วนในองค์กรที่มีเป้าหมายภารกิจการเปลี่ยนแปลงองค์กรอย่างชัดเจนแล้ว การมุ่งผลักดันให้คนในองค์กรปรับเปลี่ยนจากวิถีปัจจุบันไปสู่วิถีใหม่ ก็มักจะประสบอุปสรรคหรือแรงต่อต้านในระหว่างดำเนินการกิจการเปลี่ยนแปลงเป็นผลสำเร็จล้วนเห็นความสำคัญของการบริหารการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นกิจกรรมที่จำเป็นต่อความสำเร็จของการปรับเปลี่ยนองค์กรมิใช่เป็นการเพิ่มภาระ ให้แก่ผู้ปฏิบัติโดยไร้ประโยชน์ อีกทั้งยัง บาร์โธล (Bartol) กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงองค์การประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ 1. ด้านโครงสร้าง (structure) 2. ด้านเทคโนโลยี (technology) 3. ด้านคน (people) 4. ด้านวัฒนธรรม (culture) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารจัดการองค์การในสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความมีแนวทางในการบริหารจัดการดังนี้ 1. ด้านโครงสร้าง (structure) โครงสร้างองค์การเป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกันที่เน้นการจัดการเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ของบุคคลและกลุ่ม เพื่อให้องค์การประสบความสำเร็จ 2. ด้านเทคโนโลยี (technology) เทคโนโลยีเกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ เครื่องมืออุปกรณ์ และเทคนิคการทำงานที่นำมาใช้ในองค์การที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีจะสะท้อนถึงสินค้าและบริการใหม่ ๆ เช่น เครื่องสแกนคอมพิวเตอร์การเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ต ฯลฯ นวัตกรรมด้านเทคโนโลยีเป็นทางเลือกสำหรับวิธีการทำงานในองค์การดังนั้นการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีจึงส่งผลต่อจำนวนความต้องการองค์การ 3. ด้านคน (people) การเปลี่ยนแปลงด้านตัวบุคคลในองค์การ มีเป้าหมายในการเลือกองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการทางความคิด และพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการทำงานการเปลี่ยนแปลงของบุคคลขึ้นอยู่กับกิจกรรมการฝึกอบรมและพัฒนา ซึ่งอาจมีการประเมินผลด้านศักยภาพ และระบบการมอบรางวัล เพื่อสนับสนุนพฤติกรรมการทำงาน และ 4. ด้านวัฒนธรรม (culture) วัฒนธรรมองค์การ เป็นระบบของค่านิยมร่วมการคาดการณ์ ความเชื่อ และมาตรฐานที่รวมอยู่ในสมาชิกขององค์การ สมาชิกขององค์การการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมตามพื้นฐานของปัจจัยต่างๆ เช่น วิสัยทัศน์ของผู้นำหรือการดำเนินการเพื่อความอยู่รอดขององค์การ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ ได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารการศึกษาในระดับประถมศึกษา และระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา รวมทั้งผู้บริหารการศึกษาระดับโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สามารถนำข้อค้นพบที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบายและการนำไปปฏิบัติกับหน่วยงานของตนในบริบทดังต่อไปนี้ 1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียน แผนเผชิญเหตุ หรือแนวทางการป้องกันดำเนินเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ต่างไปจากปกติเดิม 2. โรงเรียนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา สามารถนำวิธีการจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่จากตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบที่ค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ให้มีประสิทธิภาพ 3. ควรศึกษาผลกระทบเชิงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา 4. ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ใน

โรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียนเอกชน 5. ควรมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียน
ประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่

บรรณานุกรม

- กลุ่มสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน.(2562). ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา จำนวนโรงเรียนประถมศึกษา ข้อมูล
10 มิถุนายน 2562. เข้าถึงเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2562. เข้าถึงได้จาก http://data.bopp-obec.info/emis/area_school.php
- กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. (2559). Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทย
สู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน. เข้าถึงเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2559. เข้าถึงได้จาก
<file:///C:/Users/user/Downloads/Documents/Thailand4.0.pdf>. 2559.
- กัญท์ภูภัทร์ ศุภะกุลสวัสดิ์.(2021).วัฒนธรรมองค์การกับความเปลี่ยนแปลงในยุค New Normal. Journal
of Modern Learning Development 6, 5 (September - October 2021): 388-401.
- จรินทร์ทิพย์ ประทุมรัตน์.(2564.). ทักษะการเรียนรู้กับการศึกษาในยุค 4.0 ความปกติใหม่หลังวิกฤติโควิด
19. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 9, 35 (เมษายน-
มิถุนายน 2564): 1-8.
- เจริญ ภูวิจิตร.(2565). นวัตกรรมบุคคลชำนาญการพิเศษ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากร
ทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ปรียญาเอกทางรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
Jawaharlal Nehru, Delhi, India
- ชลิดา ลิ่นจี่ และ สุภาพร บุญเอี่ยม. (2565)การบริหารงานสมัยใหม่ในยุค New normal กับ
ผลการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย.” วารสารรัชต์ภาคย์ 16, 44
(มกราคม – กุมภาพันธ์ 2565): 139-150.
- ช่อชะบา ชื่นบาน. “ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโค
โรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.” วารสารสังคมศาสตร์
และวัฒนธรรม 6, 1 (มกราคม - มิถุนายน 2565): 49-66.
- จิรญา หนองหารพิทักษ์. “ทิศทางและการปรับปรุงแบบการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19).” วารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี 5, 1 (มกราคม-เมษายน 2565): 106-117.
- ณัฐพัชร์ บุญเกตุ. “การบริหารจัดการการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2.” Journal of Roi Kaensarn
Academi 6, 8 (August 2021): 69-80.
- ทนุภา สายทิพย์. “การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน
สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น.” วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 5, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2558).
- ทฤษฎีการบริหารสมัยใหม่ (Modern Management Theory or Behavioral Approach to
Management). เข้าถึงเมื่อ 25 ตุลาคม 2565. เข้าถึงได้จาก
<https://www.novabizz.net/management-102.html>

เทียน ทองแก้ว. “การออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่: ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของCOVID19.” **ครุสภา
วิทยจารย์** 1, 2; 1-10.

ธัญญ์ณภัส วิรัตน์เกษม. “การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในวิถีชีวิตความ
ปกติใหม่ (New Normal) ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี.” **วารสารวิชาการ
วิทยาลัยสันตพล** 7, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2564): 114-127.

นิพิรดาวส์ นิ และ ขวลิท เกิดทิพย์. “ทบทวนมุมมองการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคสังคม
พลิกผัน.” **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์** 12, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2563): 111-
126.

แนวคิดทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (The contingency approach). เข้าถึงเมื่อ

25 ตุลาคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.kroobannok.com/20420>

พัชรภรณ์ ดวงชื่น. “การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด – 19.” **Journal of Art
Managemant** 4, 3 (September-December 2020): 783-795.

พัชรินทร์ ศิริสุข และ เสวียน เจนเขว้า. “ผู้บริหารสถานศึกษาเสาหลักสู่ความสำเร็จของโรงเรียน
ในสถานการณ์ฐานชีวิตใหม่.” **Panyapiwat Journal** 13, 2 (May - August 2021):
340-353.

พัชลีรี ชมภูคา. **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แมคกรอ-ฮิล, 2552.

มนตรี วิชัยวงษ์. “สถานการณ์นิวนอร์มอลกับการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมบนฐานทุนทางสังคม
“บ้าน วัด โรงเรียน.” **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร วิทยาเขตแพร่** 6, 2 (กรกฎาคม–
ธันวาคม 2563): 130-141.

ยุทธชาติ นาหอม. **เอกสารการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ
ครั้งที่ 14**. วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564 หน้า 1208.

รังสรรค์ พรหมมา, สายรุ้ง ธิดา และ ไพโรภ รัตนชูวงษ์. “แนวทางการบริหารสำหรับการจัดการศึกษาในวิถี
การเรียนรู้ใหม่ (New Normal) ในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3.” **หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย**, 2563.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5.” **ราชกิจจานุเบกษา**, วรรณ 4 (2560): 54.

วัสสิกา รุมาคม. “การบริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19.” **บทความวิชาการวารสาร
มหาจุฬานาครทรรศน์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี** 6 (มิถุนายน 2565): 16-30.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล. **การออกแบบการเรียนรู้ใน New normal**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2563.

วิไลภรณ์ คำมัน และ สำราญ มีแจ้ง. “การจัดการเรียนรู้ยุค New Normal วิถีชีวิตใหม่ ความท้าทายของครู
ไทย.” **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม** 15, 3 (กรกฎาคม - กันยายน 2564): 7-19.

เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ. **ทฤษฎีการพลิกผัน (The theory of disruption)**. เข้าถึงเมื่อ 25 ตุลาคม 2565.
เข้าถึงได้จาก <https://www.it24hrs.com/2016/theory-of-disruption>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 12 (2560-2564)**. รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี 2558
ณ ศูนย์แสดงการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค จำกัด, 2560.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาภพการศึกษา: ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ. 2551-2555)**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2556.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **รายการการวิจัย แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2557.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **รายงานประจำปี 2559 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา: การบูรณาการสู่แผนการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2559.
- สุวิมล มธูรส. “การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19.” **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์** 15, 40 (พฤษภาคม – มิถุนายน 2564): 33-42.
- อัจฉรา นิยมภา. “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีสู่คุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์ ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง.” **วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.** 14, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2564): 178-195.
- อาร์ักษ์ พรหมณี. **แนวคิดการบริหารจัดการสมัยใหม่ในกระบวนการทางรัฐประศาสนศาสตร์**. เข้าถึงเมื่อ 25 ตุลาคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/448412>
- Barnard, C. **The Functions of the Executive**. Cambridge, MA: Harvard University, 1938.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. **Research in Education**. 10th ed. Massachusetts: Pearson Education Inc., 2006.
- Cronbach, L. J. **Essentials of Psychological Tests**. 4th ed. New York: Harper & Row Publishers, 1984.
- Hodges, P., & Richardson, J. **Boom, Gloom and The New Normal**. ICIS publication, 2011.
- Howard, L. B., & Comrey, A. L. **A first course in factor analysis**. 2nd ed. Hillsdale: N. J. Lawrence Erlbaum Association, Publishers, 1998.
- Kotter, J. **Leading Change**. Harvard Business Review Boston: MA., 1996.
- Likert, R. **The Human Organization**. New York: Mc Graw - Hill., 1961.
- Lee J. Cronbach, **Essentials of Psychological Tests**, 4th ed. (New York: Harper & Row Publishers, 1984), 164.
- Praditkul, T. **Modern Organization and Management Theory**. Available from www.thaiprint.org/2020/12/vol128/knowledge128-03
- Patricia M. Shields and Nandhini Rangarajan, **A Playbook for Research Methods: Integrating Conceptual Frameworks and Project Management (Stillwater, OK: New Forums Press, 2013): 29.**
- Quoted Kaiser in Barbara G. Tabachink, and Linda S. Fidell. **Using Multivariate Statistics**. New York Haper & Row, 1983. 411.
- Robbins, S. P., & Coulter, M. **การจัดการและพฤติกรรมองค์กร แปลจากเรื่องManagement โดย วิรัช สงวนวงศ์วาน**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า, 2008.

- Schaaf, R. L., & Jukes, I. **A Brief History of the Future of Education: Learning in the Age of Disruption**. SAGE Publications Asia-Pacific Pte. Ltd. [Kindle version 5]. Accessed 4 October 2020. Available from <http://www.amazon.com>
- Schermerhorn, J., R. (2005). *Management*. 8th ed. New York: John Wiley & Sons, :473.
- Shields, P. M., & Rangarajan, N. **A Playbook for Research Methods: Integrating Conceptual Frameworks and Project Management**. Stillwater, OK: New Forums Press, 2013.
- Taro Yamane. **Statistics, An introduction Analysis**. New York: Harper & Row, Publishing, 1967.